

- necessary for everyone to survive in a rapidly changing world*] [Electronic resource]. Available at: [http:// evolkov.net/critic.think](http://evolkov.net/critic.think)
2. Rolinska, O.G. (2015). *Evrystychni metody i pryiony u navchalnii diialnosti maibutnoho pedahoha muzykanta* [Heuristic methods and techniques in the educational activity of the future musician] *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Serii 14. Teorii i metodyka mystetskoï osvity – Scientific Journal of the National Pedagogical University named after M.P. Dragomanov. Series 14. Theory and methodology of artistic education, 17 (22), 216* [in Ukrainian].
 3. Chernilevskiy, D.V. (2002). *Didakticheskie tehnologi v vysshej shkole* [Didactic technologists in higher education]. Moscow: UNITI-DANA [in Russian].
 4. Khentova, S. (1998). *Lubov i muzyka* [Love and music]. St. Petersburg: “Admiralty” [in Russian].

(переклала на англ. О. Є. Ішутіна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти ДДПУ)

УДК 378.011: 78

ЯН Цзюнь

аспірант кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

вул. Тургенівська, 11, м.Київ, 01054

E-mail: kafedra410@gmail.com

РІВНЕВИЙ АНАЛІЗ СФОРМОВАНOSTІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОГО НАВЧАННЯ

Анотація. У статті здійснена спроба зробити рівневий аналіз сформованості інформаційної культури студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів у процесі фахового навчання. За результатами констатувального експерименту визначено та надано характеристики трьом рівням: високому, середньому, низькому. Представлена авторська поетапна методика формування інформаційної культури майбутніх учителів музичного мистецтва, що передбачає такий перебіг педагогічної дослідно-експериментальної роботи: інформативно-орієнтаційний, рефлексивно-усвідомлений, проєктивно-трансформаційний.

Ключові слова: інформаційна культура, майбутні вчителі музичного мистецтва, методика, рівневий аналіз, фахове навчання.

© Ян Цзюнь, 2018

Процеси глобалізації, ініційовані наприкінці ХХ століття інтелектуальною елітою людства, зумовили не лише швидкий розвиток інформаційних технологій, але й фактично спрямували світове співтовариство на усвідомлення необхідності переходу на більш високий інформаційний рівень соціальної організації. З цієї позиції інформатизація освіти вимагає відповідності фахової підготовки вчителів сучасному рівню інформатизації суспільства. Тому однією з глобальних цілей інформатизації освіти є підготовка вчителів, які володіють високим рівнем інформаційної культури та беруть активну участь у процесі інформатизації освіти. З цієї позиції формування інформаційної культури майбутніх учителів музики є своєчасним і актуальним.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Одним із основних завдань сьогодення на мистецьких факультетах педагогічних університетів є підготовка висококваліфікованих фахівців, спроможних бути інформаційно освіченими та конкурентоспроможними в сучасних умовах. Складність і неординарність нової суспільної формації вимагають глибокого теоретичного і прикладного осмислення проблем, пов'язаних із стрімким поширенням сучасних інформаційних технологій в усіх сферах людської діяльності та їхнім впливом на трансформацію традиційної соціокультурної організації суспільства. Численні дослідження проблеми взаємодії суб'єктів у суспільстві, які все більше тяжіють до використання засобів віртуальної комунікації, свідчать про те, що зміст й ефективність різноманітних контактів багато в чому залежать від здатності їх учасників розуміти один одного і досягати взаєморозуміння.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуалізуючи значення художньої інформації в музично-виконавській діяльності вчені пов'язують його з культурологічної підготовкою студентів-музикантів (М.Берлянчик, Д.Кірнарській, Е.Просолов, О.Шевнюк, О.Щолокова та ін.). Автори такого підходу розуміють інформаційно-культурологічну підготовку майбутніх учителів як: естетичне ставлення до навколишньої дійсності, асоціативно-образний компонент художньої культури, здатність узагальненого сприйняття змістовних образів різних мистецтв, естетичну ерудицію і загально художню компетентність.

Формування цілей статті (постановка завдання) – з позиції розгляду проблеми формування інформаційної культури студентів мистецьких дисциплін у педагогічних університетах доцільно визначити наявні рівні сформованості означеного феномена.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виходячи з поставленої мети дослідження нами було проведено діагностувальний експеримент для визначення рівнів сформованості інформаційної культури

майбутніх учителів музичного мистецтва. З цією метою на констатувальному етапі дослідження нами були розроблені методичні вимоги до створення й використання діагностичних завдань [1], що дозволило надати характеристики сформованості інформаційної культури майбутніх учителів музики, а саме: високий, середній, низький.

До **високого рівня** сформованості інформаційної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва були віднесені (5,76 %) інформаційно обізнані студенти стосовно: основних понять інформаційної культури; особливостей інформаційних джерел щодо музично-естетичного виховання учнів; методів, форм і прийомів застосування сучасної інформаційної техніки в навчальному процесі. Такі студенти виявили активну навчальну позицію, та спроможність до реалізації різних за ступенем розвиненості інформаційних потреб, інтересів на основі набутих фахових знань. Інформаційна підготовленість таких студентів виявилась: у розповсюдженні інформації в навчальних цілях; отриманні інформації з різноманітних інформаційних джерел; у вмінні адаптувати та інтерпретувати дані відповідно встановленим навчальним завданням; у здійсненні адекватного і повного викладення необхідних навчальних даних. Студенти мають системні уявлення про можливості пошуку в глобальній мережі Інтернет, і тому постійно застосовують інформаційні технології для пошуку та опрацювання даних. Сформовані навички роботи з комп'ютером виявляють у виконанні основних прийомів роботи з програмним забезпеченням загального призначення та спеціального призначення для розв'язання навчальних завдань.

До **середнього рівня** сформованості інформаційної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва були віднесені студенти (29,76 %), що виявили недостатню інформаційну обізнаність щодо основних понять інформаційної культури, оскільки знання про засвоєння інновацій використовуються епізодично. Студенти тільки частково володіють знаннями щодо особливостей інформаційних джерел, а також щодо методів, форм і прийомів самостійної навчальної роботи над навчальним завданням із застосуванням можливостей сучасної інформаційної техніки. Такі студенти постають як активними суб'єктами навчального процесу, виявляють інформаційні потреби, а також зацікавленість процесом набуття фахових компетенцій. Однак недостатня інформаційна підготовленість постає перешкодою у фаховому саморозвитку. Такі студенти отримуючи інформацію з різних джерел не вміють адаптувати її до особливостей фахового навчання, не здатні до інтерпретації інформації відповідно навчальній темі. Студенти здійснюють пошук нової інформації при додатковому зовнішньому стимулюванні викладача.

До **низького рівня** сформованості інформаційної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва були віднесені студенти (64,32%), що виявили відсутність прагнення до нової інформації, інформаційну не обізнаність щодо основних понять інформаційної культури, особливостей використання інформаційних джерел. Характеризується фрагментарними теоретичними знаннями та елементарними вміннями опрацювати інформацію, оскільки такі студенти не мають чіткого уявлення про можливості пошуку даних у глобальній мережі Інтернет. Виявлене епізодичне застосування сучасної інформаційної техніки для пошуку та опрацювання даних. У цьому процесі студенти використовують елементарні навички роботи з комп'ютером, основні прийомами роботи з програмним забезпеченням загального призначення з незначною сторонньою допомогою з боку викладача. Недостатня інформаційна активність студентів пояснюється не знанням методів, форм та прийомів застосування можливостей сучасної інформаційної техніки у навчальній діяльності над музичним твором. Виявлений даними студентами ступінь розвиненості навчальних потреб, їх невмотивованість до набуття інформаційних знань, інформаційна невідповідність суттєво вплинули на прояв самостійності та здатності до творчої діяльності з даними. Такі студенти здатні отримувати інформацію лише з мережі Internet, але не вміють її адаптувати відповідно до навчальних завдань. Інформаційна невідповідність, а також недостатня розвиненість інтелектуальних умінь студентів виявляється у невмінні здійснювати навчальну роботу з даними, повідомляти інформацію. Виявлення студентами стереотипного мислення перешкоджає навчальній творчій діяльності, що потребує вироблення творчого продукту як результату такої діяльності.

Результати проведеного констатувального дослідження дають можливість зробити висновки про середній та низький рівень результативності діяльності вищих навчальних педагогічних закладів із формування інформаційної культури майбутніх учителів музики.

Поетапна методика формування інформаційної культури майбутніх учителів музичного мистецтва передбачала такий перебіг педагогічної дослідно-експериментальної роботи: інформативно-орієнтаційний, рефлексивно-усвідомлений, проєктивно-трансформаційний.

Перший етап експерименту – *інформативно-орієнтаційний* – передбачає оволодіння студентами знаннями, поняттями, відомостями щодо інформаційних ресурсів, та їх використання в навчальній роботі. Враховуючи те, що інформаційна культура – це вміння цілеспрямовано працювати з інформацією і для її отримання, обробки і передачі використовувати комп'ютерні інформаційні технології, сучасні технічні

засоби і методи музичного навчання ми на даному етапі здійснювали формування уявлень у студентів про спектр, зміст і операційні форми основних інформаційних процесів та базових навичок їх здійснення, насамперед, через спілкування з іншими учасниками навчального процесу, використання засобів масової інформації, використання світової інформаційної мережі Інтернет, тощо. Процес пізнання нового матеріалу передбачав введення студентів у інформаційне середовище. На цьому етапі нами було застосовано такі організаційні форми і методи, що спрямовані до залучення студентів до аналізу якості отриманих даних, спонукають їх до визначення доцільності використання цих даних у навчальній роботі над завданням, а також було введено такі навчальні методи як «Плюси і мінуси», метод колективного аналізу інформаційних даних, метод свідомої оцінки та ін.

Другий етап експерименту – *рефлексивно-усвідомлений* – позначено практичною підготовкою студентів до проведення самоаналізу щодо результату навчальної діяльності, можливостей самовдосконалення, набуття вмінь діагностувати рівень інформаційної культури учнів. У процесі практичної роботи з даними студенти засвоюють шляхи, способи та засоби застосування теоретичних знань на практиці, у них розвиваються вміння та навички використання інформації в навчальних цілях. Практичні заняття включають попередню підготовку студентів щодо використання комп'ютерних технологій у музично-педагогічній галузі, визначення загальної проблеми та її обговорення, практичне розв'язування завдань, їх перевірку. Зокрема, на практичних заняттях здійснюється детальний розгляд окремих теоретичних положень та формується перелік практичних завдань, які необхідно виконати. Це передбачає чітке визначення теми такого заняття, основних питань, місця та ролі даного заняття як структурної одиниці в загальній системі експериментальної методики. На цьому етапі експериментальної роботи провідними були такі методи, як: метод «Світове кафе», метод «Асоціативний куш», метод «Пізнавальних ігор» та ін., що спрямовувало студентів до проведення самоаналізу щодо результату навчальної діяльності, можливостей самовдосконалення, набуття вмінь діагностувати рівень інформаційної культури учнів.

Третій етап експерименту – *проективно-трансформаційний* – визначається самостійним здійсненням музично-творчої навчальної діяльності учнів, формуванням їх інформаційної компетентності. На даному етапі здійснюється моделювання навчальних ситуацій, а студенти виконують самостійні творчі завдання з використанням комп'ютерних технологій та різних інформаційних ресурсів. Також вони можуть презентувати результати своєї музично-творчої діяльності. Цей етап ефективно реалізується тоді, коли студент у сукупності наданих йому

неупорядкованих даних не тільки усвідомлює можливу навчальну проблему, а й самостійно її розв'язує. Ми даний етап спрямовували до побудови індивідуальної траєкторії фахового розвитку студентів (з урахуванням специфіки фахової підготовки майбутніх учителів музики) протягом навчання на основі результатів навчальної роботи студентів із використанням сучасної інформаційної техніки та інформаційної мережі Інтернет. Конструювання такої прогностичної моделі дозволяє спроектувати сформованість фахових компетенцій студента наділеного інформаційною культурою, визначити домінанту його фахових можливостей і творчих нахилів, актуалізувати саморозвиток за умов використання можливостей засобів мультимедіа та інформаційної мережі Інтернет, сформулювати суб'єктну позицію щодо закладення інформаційної культури школярам на уроках музичного мистецтва. На цьому етапі експерименту в процес фахової підготовки майбутніх учителів музики було впроваджено: метод «Музичний калейдоскоп», метод проблемного викладення, метод «Віртуальні учні» та ін., що дозволило спонукати студентів до самостійного виконання творчих завдань із використанням комп'ютерних технологій, різних інформаційних ресурсів, презентувати результати своєї музично-творчої діяльності, а також спрямовувати їх до побудови індивідуальної траєкторії фахового розвитку.

У **висновках** варто підкреслити, що процеси інформатизації освіти, що поєднують інформаційні технології навчання, самонавчання, використання електронної інформації у процесі підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в педагогічних університетах потребує корекції змісту фахового навчання [2]. Запропонована авторська методика дозволить ефективно впливати на процес формування інформаційної культури майбутніх учителів музичного мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: методичні поради молодим науковцям /С.У. Гончаренко. – Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – 278 с.
2. Падалка Г.М. Музична педагогіка: курс лекцій з актуальних проблем викладання музичних дисциплін в системі педагогічної освіти /за ред. В.Г.Бутенка /Г.М. Падалка. – Херсон: ХДП, 1995. – 104 с.

Стаття надійшла до редакції 24.01.2018.

ЯН Цзюнь

аспірант кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

вул. Тургенівська, 11, м.Київ, 01054

E-mail: kafedra410@gmail.com

**УРОВНЕВЫЙ АНАЛИЗ СФОРМИРОВАННОСТИ
ИНФОРМАЦИОННОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ
МУЗЫКИ В ПРОЦЕССЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ**

Резюме. В статье предпринята попытка сделать уровневый анализ сформированности информационной культуры студентов факультетов искусств педагогических университетов в процессе профессионального обучения. По результатам констатирующего эксперимента определены и даны характеристики трем уровням: высокому, среднему, низкому. Представлена авторская поэтапная методика формирования информационной культуры будущих учителей музыкального искусства, предполагает ход педагогического опытно-экспериментальной работы: информационно-ориентационной, рефлексивно-осознанный, проективно-трансформационный.

Ключевые слова: информационная культура, будущие учителя музыкального искусства, методика, уровневый анализ, профессиональное обучение.

JUN Yang

postgraduate student of the Department of Theory and Methodology of Musical Education, Choral Singing and Conducting of the Faculty of Arts named after Anatolii Avdiievskiy, National Pedagogical Dragomanov University

11Turhenivska str., Kyiv, 01054

E-mail: kafedra410@gmail.com

**LEVEL ANALYSIS OF FORMING INFORMATION CULTURE OF
FUTURE MUSIC TEACHERS IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL
TRAINING**

Summary. The article makes an attempt to make a level analysis of forming the information culture of students of the art faculties of pedagogical universities in the process of professional training. By the results of the ascertaining experiment, the characteristics are determined and given to three levels: high, medium, and low. The author's step-by-step method for the formation of the information culture of future musical art teachers is presented. It presupposes the stages of pedagogical experimental work: informative and orientational, reflexive and conscious, projective and transformational.

Key words: information culture, future teachers of musical art, methodology, level analysis, professional training.

Abstract. Informatization of education requires the correspondence of teachers' professional training to the modern level of informatization of society. Therefore, one of the global goals of education informatization is training

teachers who have a high level of information culture and actively participate in the process of informatization of education. From this standpoint, forming of the future music teachers' informational culture is timely and relevant.

M. Berlianchik, D. Kirnarskyi, E. Prosolov, O. Shevniuk, O. Shcholokov, etc. associate the value of artistic information in musical and performing activities with the culturological training of future musicians. The aim of the article is to determine the existing levels of formation of the information culture of students of artistic disciplines in pedagogical universities.

The author conducted a diagnostic experiment to determine the levels of formation of the informational culture of future musical art teachers. At the qualitative stage of the study the author developed methodological requirements for the creation and use of diagnostic tasks, which allowed to provide the characteristics of the formation of information culture of future music teachers, namely: high, medium, and low.

The results of the observational study give an opportunity to draw conclusions about the medium and low level of performance of the higher educational pedagogical institutions in the formation of the information culture of future music teachers.

Staged method of forming the information culture of future teachers of musical art provided for such stages of pedagogical experimental work: informative and orientational, reflexive and conscious, projective and transformational. The construction of such a prediction model allows to design the formation of a student's professional competencies endowed with information culture, to identify the dominant of his professional capabilities and creative inclinations, to actualize self-development in the use of the possibilities of multimedia and Internet information networks, to form a subjective position regarding the introduction of informational culture for schoolchildren at musical art lessons.

In the conclusions the author emphasizes that the processes of informatization of education, combining information technology teaching, self-learning, using electronic information in the process of training future teachers of music art in pedagogical universities requires the correction of the content of professional training. The proposed author's technique will allow to effectively influence the process of forming information culture of future teachers of musical art.

REFERENCES

1. Honcharenko, S.U. (2008). *Pedahohichni doslidzhennia: metodychni porady molodym naukovtsiam [Pedagogical research: methodical advice for young scientists]*. Kyiv-Vinnytsia: "Vinnytsia" [in Ukrainian].

2. Padalka G.M. (1995). *Muzychna pedahohika: kurs lektsii z aktualnykh problem vykladannia muzychnykh dystsyplin v systemi pedahohichnoi osvity* [Music Pedagogy: A course on current issues of teaching musical disciplines in the system of pedagogical education]. Ed. V.G. Butenko. Kherson: CPI [in Ukrainian].

(переклала на англ. О. Є. Ішутіна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти ДДПУ)

УДК 373.091.3:004

БЕСЕДІН Борис

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри МНМ та МНІ ДВНЗ «ДДПУ»

вул. Г. Батюка, 19, м. Слав'янськ, 84116, Україна

E-mail: besedin_boris@ukr.net

СМОЛЯКОВ Олексій

здобувач вищої освіти 5 курсу, фізико-математичного факультету ДВНЗ «ДДПУ»

вул. Богдана Хмельницького, 28, м. Краматорськ, 84301, Україна

E-mail: vvalekseymolyakovvv@gmail.com

НАВЧАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ ХХІ СТОЛІТТЯ: «STEM-ОСВІТА»

Анотація. Стаття присвячена визначенню можливості вдосконалення шкільної освіти, використовуючи методику «STEM-освіта». У ній окреслено проблему освіти сучасної нової школи, проблему пристосування методичної роботи до сучасної школи і сучасних учнів.

Ключові слова: STEM-освіта, НУШ, освіта, методика.

Постановка проблеми. Відповідно до Законів України «Про загальну середню освіту» та «Про освіту», загальна середня освіта спрямована на забезпечення всебічного розвитку особистості через навчання, виховання та розвиток, які ґрунтуються на загальнолюдських цінностях та принципах. З кожним днем у сучасному українському суспільстві освіті відбуваються певні зміни: впроваджуються нові технології у різних сферах життєдіяльності людини, що в свою чергу потребує розробки принципово нових підходів до освіти.

STEM (S - science, T - technology – E-engineering – M-mathematics). Акронім STEM вживається для позначення популярного напрямку в освіті, що охоплює природничі науки (Science), технології (Technology), технічну творчість (Engineering) та математику (Mathematics). Це напрям в освіті,